Cena egzemplarza 15 groszy

Dziś 6 stron

PRZEGLĄD POMORSKI

DZIENNIK CHEŁMŻYŃSKI

ORGAN URZĘDOWYCH OGŁOSZEŃ POW. TORUŃSKIEGO I M. CHEŁMŻY

Pismo demokratyczne i bezpartyjne poświęcone sprawom kulturalno-oświatowym i gospodarczym

PRENUMERATA:

wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt z dodatkiem tygodniowym „STRZECHA RODZINNA" wynosi miesięcznie w ekspedycji 2,10 zł, z odnoszeniem w dom przez listonosza 2,46 zł, kwartalnie 7,38 zł.

W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie gazety.

Nakładem i drukiem „Drukarni Przemysłowej" (Fr. Miemczyk) w Chełmży.

Redakcja czynna od godziny 11 — 12 i od 16 — 17-tej.

Redaktor odpowiedzialny: FRANCISZEK MIEMCZYK, Chełmża.

Telefon 72.

OGŁOSZENIA:

10 groszy za milim. 1 łamowy, szerokości 33 mm. Za reklamy na stronie tekstowej szerokości 82 m/m. 50 gr. na II-giej 75 gr. na I-ej 1,— zł.

Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. — Przy dochodzeniach sądowych i konkursach wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty.

Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsca administracja nie odpowiada

Konta bankowe: Komunalna Kasa Oszczędności w Chełmży — Bank Ludowy Chełmża — Vereinsbank Chełmża — Miejsce płatności Chełmża

Redakcja Administracja i Ekspedycja: Chełmża, przy Rynku Bednarskim nr. 1., narożnik ul. Hallera

Nr. 215. | Chełmża, czwartek, dnia 19-go września 1929 r. | Rok II.

Dział urzędowy powiatu toruńskiego.

(Za dział urzędowy odpowiedzialny Nacz. Sekr. Wydz Pow. Augustyn Weiss).

Zaświadczenie.

Zgodnie z prośbą Zarządu Naczelnego Polskiego Białego Krzyża w Warszawie, przedłożoną za L. dz. 488/29 z dnia 19. VI. 1929 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela pozwolenia wyżej wymienionemu Zarządowi na urządzenie publicznej kwesty pod nazwą „Tygodnia Polskiego Białego Krzyża", na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej prócz Województwa Śląskiego w czasie od 28. września do 5. października włącznie na cele związane z potrzebami Polskiego Białego Krzyża.

Zezwolenie niniejsze ważne jest pod warunkiem, że Zarząd Naczelnego Polskiego Białego Krzyża i osoby przez ten Zarząd wydelegowane dla celów kwestarskich będą ściśle przestrzegały obowiązujących przepisów.

(—) **Pieracki**, Sekretarz Stanu.

Podając powyższe do wiadomości wzywam podległe mi władze, ażeby w przeprowadzeniu kwesty nie czyniły przeszkód i w miarę możności udzieliły swego poparcia osobom, wydelegowanym przez Zarząd Polskiego Białego Krzyża w celach kwestarskich, o ile stosować się będą do obowiązujących przepisów.

Toruń, dnia 14 września 1929 r.

Przewodn. Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy, Dr. Bogocz.

III. H. B. 40

Obwieszczenie.

Dekretem z dnia 17. VIII. 29 r. Nr. IV. D. — 11864/29 zezwolił Pan Wojewoda Stanisławowi Szuprytowskiemu w Bielczynach na urządzenie zbiórki publicznej przez zbieranie datków pieniężnych i w naturze u mieszkańców powiatu toruńskiego w czasie od 20. do 30. września 1929 r, na rzecz odbudowy spalonej zagrody.

Zbierający winien mieć listę ze stronami numerowanemi liczbą bieżącą, zaopatrzoną pieczęcią urzędową miejscowej władzy policyjnej „pana wójta, burmistrza", która poświadcza jednocześnie ilość stron.

Każdemu ofiarodawcy winien listę przedłożyć celem zapisania wysokości złożonej ofiary i pokwitowania własnoręcznym podpisem.

Toruń, dnia 14 września 1929 r.

Starosta Powiatowy, Dr. Bogocz.

Znak akt. III. H. B. 38.

Rozliczenie 40 proc, udziału w dodatku kom. do Państw. pod. od spożycia pp. za czerwiec 1929 r.

L. b.	Gmina	ilość mieszk.	Kwota przyp. gminie	Uwagi
1	Bielczyny	333	8 28	
2.	Bierzgłowo	411	8.88	
3.	Biskupice	447	9.66	
4.	Bogusławki	152	3,29	
5.	Brąchnowo	839	18.14	
6.	Brzeczka	495	10.70	
7.	Brzoza	177	3.83	
8.	Chrapice	97	2.10	
9.	Czarnebłoto	603	13.03	
10.	Czarnowo	467	10 09	
11.	Cegielnik	285	6.16	
12,	Dębiny	522	11.28	
13.	Dziemiony	287	6 20	
14.	Folgowo	158	3.42	
15.	Górsk	348	7.52	
16.	Gostkowo	455	9.84	
17.	Grabowiec	263	5.68	
18.	Grębocin	1300	28 10	
19.	Grzywna	781	16 88	
20.	Gutowo	302	6.53	
21.	Grabie	310	6.70	
22.	Kamionka	510	11 02	
23.	Kaszczorek	413	8 93	
24.	Kopanino	179	3,87	
25.	Kończewice	400	8 65	
26.	Kozibór	123	2 66	
27.	Łążyn	839	18 14	
28.	Lubianka	562	12.15	
29.	Lubicz	1027	22.20	
30.	Lulkowo	435	9.40	
31,	Liznowo	205	4.43	
32.	Mała Nieszawka	181	3.91	
33.	Mała Zławieś	429	9.27	
34.	Młyniec	579	12.52	
35.	Nieszawka	254	5.49	
36.	Nowa Chełmża	147	3.18	
37.	Nowa-Wieś	240	5.19	
38.	Ottoczyn	284	6 36	
39.	Papowo Biskupie	397	8,58	
40,	Papowo Toruńskie	786	15.91	
41.	Pędzewo	413	8 93	
42.	Piaski	465	10.05	
43.	Pieczenia	273	5.90	
44.	Popioły	238	5 14	
45.	Rogówko	316	6.83	
46.	Rogowo	277	5 99	
47.	Rozgarty	243	5,25	
48.	Rubinkowo	254	5.49	
49.	Rudak	702	15.17	
50.	Rzęczkowo	825	17 83	
51.	Siemoń	1076	23.26	
52.	Silno	354	7.65	
53.	Skąpe	626	13.53	
54.	Skludzewo	339	7.33	
55.	Smolnik	22	0.50	
56,	Smolno	108	2.33	
57.	Stanisławka	102	2.20	
58.	Stary Toruń	141	3.05	
59.	Staw	211	4.56	
60.	Stawki	725	15.67	
61.	Świerczyny	141	3.05	
62,	Toporzysko	384	8.30	
63.	Wrzosy	745	16 10	
64.	Wielka Nieszawka	287	6.20	
65.	Wielka Zławieś	223	4.82	
66.	Zajączkowo	197	4.26	
67.	Zelgno	396	8.59	
68.	Złotorja	647	14.—	
69.	Zarośle Cienkie	287	6.20	
		28.049	606.35	

Powyższe podaję Panom Sołtysom do wiadomości celem odebrania kwot w ciągu 14 dni w Rachubie Wydziału Powiatowego z tem zaznaczeniem, że po upływie terminu kwoty przekazane zostaną na koszt PP. Sołtysów

Toruń, dnia 14 września 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy, Dr. Bogocz.

Stwierdzono urzędowo:

Pomór i zarazę świń w zagrodach pp. maj. Wałycza, Tedeusza Kuliga w Jaworzu pow. wąbrzeski Karola Rirszkiego w Niedźwiedziu.

Pomór i zarazę świń należy uważać **za wygasłą**: w zagrodzie p. Tucholskiego w Napolu pow. wąbrzeski.

Toruń, dnia 14 września 1929 r.

Starosta Powiatowy, Dr. Bogocz.

X. C. 154

Koniec działu urzędowego.

Pierwszy oddział wojsk okupacyjnych w Londynie.

Londyn, 17. 9. Wczoraj wieczorem na dworcu kolejowym zgromadziły się tłumy publiczności, witające pierwszy transport angielskich wojsk z okupacji Nadrenji. Oddział składał się z 60 ludzi piechoty.

Przybyły oddział odmaszerował do koszar, witany na ulicach miasta głośnemi okrzykami publiczności.

17 ofiar inwazji sowieckiej w Chinach.

Mukden, 17. 9. W czasie bombardowania Sui-Fen-Ho w dn. 9 bm. zabitych zostało 117 osób cywilnych, zaś znaczna liczba odniosła rany.

W Palestynie spokój.

Jerozolima, 17. 9. W całym kraju panuje spokój. Żydzi powrócili do swych siedzib wszędzie, z wyjątkiem Hebronu i Kolonji, które zostały zniszczone.

Pierwszy śnieg w Bułgarji.

Sofja, 17. 9. W ubiegłym tygodniu w całej Bułgarji nastąpiło znaczne ochłodzenie. Do Sofji nadeszła wiadomość, że w okolicach miast Kalofer i Karlow spadł nawet przed kilku dniami obfity śnieg.

Konfiskata majątku zdrajców.

Wiedeń, 17. 9. Donoszą z Białogrodu, że król podpisał dekret o konfiskacie dóbr osób, które zostaną zasądzone z powodu zdrady stanu, względnie z powodu zbrodni przeciwko bezpieczeństwu lub porządkowi publicznemu.

Walki w Afganistanie.

Simla, 17. 9. Kandahar, główne miasto na południu Afganistanu, zostało zajęte bez walki przez szczep Durani, działający w porozumieniu z Nadir Khanem, wujem Amanullaha.

Nadesłane.

(Za dział ten redakcja nie odpowiada.)

Warszawa, dnia 30 sierpnia 1929,

Wielce Szanowny Panie Redaktorze.

W związku z notatką, zamieszczoną w „Gazecie Warszawskiej" Nr. 249 z dnia 30 sierpnia br. pt. „Pos. B. B Pacholczuk zawieszony" uprzejmie proszę Szanownego Pana Redaktora o łaskawe zamieszczenie poniższego wyjaśnienia

1) Nieprawdą jest, jakoby wydział wykonawczy „Związku pracowników gminnych" powziął uchwałę o „wykluczeniu" mnie. Natomiast podczas pobytu mego na urlopie jeden z członków wydziału wykonawczego J. Popiołkiewicz, dobrawszy sobie niejakiego F. Banasia, który ani członkiem zarządu, ani członkiem wydziału wykonawczego Związku pracowników administracji gminnej (tak bowiem Związek ten się nazywa) nie jest — powziął uchwałę o zawieszeniu mnie w czynnościach kierownika Związku.

Dowiedziawszy się po powrocie z urlopu 31 bm. o uczynionych mi zarzutach i nieprawnem powzięciu uchwały przez wymienionych dwóch panów o zawieszeniu mnie w czynnościach, objąłem urzędowanie, bowiem „uchwała ta jest zwykłem nadużyciem, zaś samą sprawę skierowałem do Sądu koleżeńskiego, na podstawie orzeczenia, którego jedynie zarząd Związku mocen jest zawiesić w urzędowaniu kierownika Związku, będącego jednocześnie członkiem Zarządu. Sąd koleżeński został wyznaczony na dz. 6 września br.

2). Insynuowane mi przez „Gazetę Warszawską" dnia 25 sierpnia rb. zarzuty były przedmiotem rozprawy sądowej w Łęczycy w dn. 30 października 1922 r. przyczem oskarżony przezemnie o zniesławienie na wiecu odbytym 19 października 1922 r. p. Aleksander Dzierżawski obecny poseł klubu Stronnictwa Narodowego, wyrokiem tegoż Sądu, zatwierdzonym następnie w II instancji przez Sąd Okręgowy w Łodzi, skazany został z uwzględnieniem okoliczności łagodzących na 10 dni aresztu.

3). W następstwie wyroku powyższego p. poseł Dzierżanowski na zebraniu gminnem (w mojej nieobecności) w Tkaczewie dnia 22. marca 1924 r. wobec 600 osób odwołał publicznie uczynione mi na wiecu zarzuty, co jeszcze potwierdził wobec mnie osobiście, równocześnie mnie przepraszając za wyrządzoną mi krzywdę.

4). „Gazetę Warszawską" pociągam do odpowiedzialności sądowej.

5). Równocześnie zwracam się do Prezesa Klubu Sejmowego Bezpartyjnego Bloku z prośbą o powołanie Sądu Honorowego dla rozpatrzenia merytorycznego treści powyższych zarzutów. Dziękuję z góry łączę wyrazy prawdziwego szacunku.

(—) Antoni Pacholczuk, Poseł na Sejm.

Konferencja się nie odbyła.

Warszawa, 17. 9. W dniu wczorajszym w Sejmie panowała cisza. Marszałek Piłsudski w sobotę wyjechał do Sulejówka i wrócił dopiero wczoraj wieczorem. Nieobecny był również marszałek Daszyński, który wyjechał do Kazimierza nad Wisłą. Proponowana przez premjera Świtalskiego konferencja nie odbyła się. Prawdopodobnie w ciągu bieżącego tygodnia podjęte będą rozmowy między Daszyńskim a Świtalskim. O ile rozmowy doprowadzą do wyjaśnienia, czy sesja sejmowa zwołana będzie w terminie wcześniejszym wówczas stronnictwa lewicy i centrum nie będą czyniły żadnych kroków w tym kierunku. Natomiast, gdyby rząd nie miał zamiaru zwołać sesji sejmu w ciągu października, stronnictwa te zaczną zbierać podpisy pod podanie do prezydenta o zwołanie sesji nadzwyczajnej.

Rozeszły się tu sensacyjne pogłoski, które podajemy z obowiązku dziennikarskiego. Opowiadano, że na kierowniczych stanowiskach zajdą znaczne zmiany. Kierownikiem gabinetu rzekomo ma zostać kierownik ministerstwa skarbu Matuszewski, natomiast Premjer Świtalski ma wrócić na stanowisko ministra oświaty. Również marszałek Piłsudski ma poświęcić się wyłącznie sprawom wojskowym i jedynie zatrzymać inspektorat armji. Kilka dni temu ukazały się w prasie notatki, że minister rolnictwa Niezabytowski ma ustąpić. Wczoraj nastąpiło urzędowe zaprzeczenie tych wiadomości

Przed podróżą p. Prezydenta do Nowogródczyzny.

W związku z zapowiedzianym przyjazdem p. Prezydenta na teren województwa nowogródzkiego utworzyły się we wszystkich miejscowościach, przez które p. Prezydent będzie przejeżdżał, specjalne komitety przyjęcia. Ludność wiejska wznosi bramy tryumfalne. Pobyt p. Prezydenta w nowogrodzkiem potrwa siedem dni z jednodniową przerwą, w czasie której p. Prezydent weźmie udział w zjeździe lekarzy i przyrodników w Wilnie.

Dalsze rokowania lotnicze z Niemcami — w październiku.

W pierwszych dniach października przybędzie do Warszawy delegacja niemiecka, która przeprowadzi z władzami lotniczemi polskiemi o zawarcie umowy eksploatacyjnej, dotyczącej stałej komunikacji lotniczej między Polską a Niemcami. Strona polska przygotowała już wszelkie dokumenty i materjały, niezbędne dla zawarcia takiej umowy, tak, iż odnośne rokowania techniczne nie powinny trwać zbyt długo.

Protest przeciw manewrom floty czerwonej na polskich wodach.

Dowiadujemy się, że w związku z manewrami floty sowieckiej u polskich wybrzeży, kierownictwo marynarki wojennej przesłało drugą służbą do M. S. Z. szczegółowe sprawozdanie o przebiegu manewrów.

Sprawozdanie to posłuży do ewentualnego wystąpienia na drodze dyplomatycznej przeciwko naruszeniu praw terytorjalnych Polski na morzu i z żądaniem wyjaśnienia przyczyn tego demonstracyjnego kroku.

Ze świata.

Rewizja paktu Ligi Narodów nie ma widoków powodzenia.

„Nue Freis Presse" donosi z Genewy, że według informacji jej korespondenta, rewizja paktu Ligi Narodów niema zbytnich widoków powodzenia. Natomiast więcej widoków ma wniosek, zapowiadający finansowe poparcie państwom zagrożonym niesprowokowanym atakiem.

Chiny nie stawiają art. 19-go na ostrzu noża.

Wedle stanowczego oświadczenia delegacji chińskiej, wiadomości prasowe, jakoby delegacja ta groziła opuszczeczeniem zgromadzenia na wypadek, gdyby wniosek jej na powołanie specjalnego komitetu, celem zbadania możliwości użycia art. 19 statutu Ligi, (t. j. rewizja przestarzałych międzynarodowych traktatów) został nieuwzględniony, nie polegają na prawdzie.

Mimo że — tak brzmi oficjalne oświadczenie delegacji chińskiej — dotychczasowe nieprzychylne traktowanie jej przez komisję porządku dziennego wywołało żywe niezadowolenie, to jednak spodziewa się, że w ostatecznem załatwieniu jej wniosku znajdzie się możliwe do zaakceptowania rozwiązanie.

Ameryka i Anglja zobowiązały się nie budować nowych okrętów.

Amerykański minister spraw zagranicznych t. zw. sekretarz tanu Stison oświadczył licznie zebranym przedstawicielom prasy swoje zadanie z powodu dojścia do wyników w sprawie rozbrojenia morskiego angielsko-amerykańskiego. Rozbrojenie morskie odbędzie się w ten sposób, że okręty starsze zostaną wycofane ze służby i nie będą budowane nowe okręty. Spowoduje to szereg olbrzymich oszczędności dla podatników, jak wyjaśni sytuację admiralicji, która dotychczas nie wiedziała z jakim funduszem będzie mogła się liczyć i jakie życzenia ze strony ogółu społeczeństwa będzie musiała wykonać.

Trocki skazany na karę śmierci.

Białogrodzka „Prawda" rozgłasza sensacyjną wiadomość, że na tajnem posiedzeniu czerezwyczajki skazany został Trocki na wniosek Stalina na karę śmierci, która ma być wykonana, skoro tylko Trocki powróci na terytorjum Rosji sowieckiej.

Z kół moskiewskich przyjaciół Trockiego w tych dniach wyjechała delegacja, aby przestrzec Trockiego przed powrotem do Sowietów, choćby nawet zapraszał go oficjalnie Stalin. Trocki miał oświadczyć, że pisany obecnie przez niego pamiętnik zawierać będzie sensacyjne szczegóły o obecnych stosunkach w Rosji sowieckiej.

Francuscy komuniści mają się starać o rozpowszechnienie pamiętnika Trockiego po jego całkowitem wykończeniu.

10 ofiar strasznej katastrofy w kopalni.

Na kopalni „Karola", w której wczoraj miała miejsce eksplozja, nastąpił wybuch o wiele groźniejszy od wczorajszego.

Centrala elektryczna oraz kocioł zostały całkowicie zniszczone. Dotychczas z pod gruzów wydobyto 10 zabitych. Ilość ciężko i lekko rannych nie jest dotychczas określona. Również niewiadomo, ilu znajdowało się w czasie wybuchu w kopalni.

Francja okupuje miejscowości nadreńskie, ewakuowane przez Anglję?

Przeniesienie komisji okupacyjnej do Wiesbadenu.

Paryż, 17. 9. Komunikują urzędowo decyzję wysokiej komisji międzyaljanckiej dla terytorjów nadreńskich, w myśl której wojska okupacyjne opuszczą Koblencję i przeniosą się do Wiesbadenu w składzie bardzo nielicznym.

Ewakuacja drugiej strefy rozpocznie się 2) bm. i zostanie zakończona w końcu października.

Berlin, 17. 9. Prasa berlińska z wyraźnym niepokojem przytacza informacje prasy angielskiej, o możliwości okupacji Wiesbadenu przez wojska francuskie po wycofaniu z tego miasta wojsk angielskich. Pomimo, iż „Frankfurter Ztg.", powołując się na autorytatywne źródła francuskie, stwierdza, iż chodzi tu jedynie o straż honorową dla międzynarodowej komisji okupacyjnej, której siedziba ma być przeniesiona do Wiesbadenu, prasa berlińska nie jest tą wiadomością uspokojona. Według „Frankfurter Ztg.", straż honorowa składać się ma z mniejwięcej z jednej kompanji.

„Berliner Tageblatt" zwraca się ostro przeciwko możliwości okupacji francuskiej w Wiesbadenie, nawet jeśli będzie tam jedna kompanja. Dziennik stwierdza, iż kwestja, czy tereny ewakuowane przez wojska angielskie mogą być ponownie zajęte przez wojska innych mocarstw, posiada znaczenie zasadnicze dla całej ewakuacji Nadrenji. Pismo uważa, iż komisja Nadrenji nie potrzebuje tak silnej straży honorowej i podkreśla, że zajęcie Wiesbadenu nawet przez taką ilość wojska francuskiego stoi w sprzeczności z duchem porozumienia haskiego.

„Börsen Ztg." komunikuje, iż w miarodajnych kołach berlińskich zamiar francuzów zajęcia opuszczonej przez anglików części Nadrenji jest nieznany.

Londyn, 17. 9. Biuro Reutera dementuje wiadomość, jakoby minister wojny wezwał do Londynu gen. Thwaitesa, dowódcę okupacyjnej armji angielskiej w Nadrenji, w związku z przypisywanym Francji zamiarem okupowania Wiesbadenu po ewakuowaniu wojsk angielskich, o czem rząd angielski nie został poinformowany.

Londyn, 17. 9. Wczoraj wieczorem na dworcu Victorja zgromadziły się tłumy publiczności, witającej pierwszy transport angielskich wojsk okupacyjnych z Nadrenji.

Obowiązkiem każdego prawego Polaka jest zwiedzenie Powszechnej Wystawy Krajowej

Z Pomorza.

Toruń. (Mianowania w sądownictwie w obrębie Sądu Apelacyjnego na Pomorzu). Mianowani zostali pp.: Witold Hajmowski sędzią grodzkim w Wąbrzeźnie, Ferdynand Reif sędzią w Świeciu, dr. Tadeusz Tulecki sędzią grodzkim w Kartuzach, Jan Wojtyna sędzią grodzkim w Chojnicach, Wiktor Kiedlarski sedzią grodzkim w Starogardzie, Tadeusz Kiełkowski sędzią w Toruniu, Zygmunt Jesionowski sędzią w Starogardzie, Feliks Markowski sędzią grodzkim w Kościerzynie, Władysław Kiedrowski sędzią grodzkim w Tczewie, **Julijusz Łabęcki sędzią grodzkim w Chełmży.**

Asesorami sądowymi mianowani pp.: Tadeusz Karakulski w Toruniu, Andrzej Ołoksyn w Kartuzach.

Naczelnymi sekretarzami sądowymi mianowani pp.: Kazimierz Bergalski w Starogardzie, Władysław Szczeblewski w Grudziądzu, Alfons Kubacki w Brodnicy, Jan Lewandowski w Toruniu, Władysław Srokowski w Toruniu, Ludwik Swołek w Toruniu, Franciszek Metzger w Grudziądzu, Franciszek Gburkowski w Grudziądzu, Karol Nachurski w Toruniu.

Starsz. sekretarzami zostali mianowani pp.: Michał Narowski w Starogardzie, Stanisław Domachowski w Grudziądzu, Józef Dzięcielewski w Chojnicach, Edmund Mrała w Chełmnie, Oton Milewski w Sępólnie, Kazimierz Małecki w Gdyni, Alojzy Znaniecki w Wejherowie, Józef Berganowski w Tucholi, Piotr Rogowski w Brodnicy, Konrad Dudziński, Maksymiljan Brzeziński i Aleksander Murawski w Grudziądzu, Antoni Berganowski w Więcborku, Gustaw Laube w Gdyni, Antoni Badziński w Toruniu, **Ludwik Niedziałkowski w Chełmży.**

Eksplozje na Poligonie. W piątek, dn. 18 bm. w godzinach rannych odbyło się na Poligonie wojskowe niszczenie przestarzałej amunicji.

Eksplozje były nadzwyczaj silne, tak, że detonacja dała się nietylko słyszeć, ale również i dała się odczuć w mieszkaniach, gdzie po każdym wybuchu zatrzęsły się szyby w oknach i drzwi w swoich obsadach.

Uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych. Konserwatorjum Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego w Toruniu zostało umieszczone w wykazie prywatnych szkół artystycznych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1929—30 do zwrotu opłaty szkolnej dla dzieci funkcjonarjuszów państwowych i wojska.

Nieludzki szofer i jego ofiara. W Toruniu przy ul. Bydgoskiej jakiś nieludzki szofer przejechał Fr. Mierzwę z Wrzos pow. toruńskiego, który odniósł złamanie nogi. Szofer wraz z samochodem zdołał umknąć.

Firlus, pow. Chełmno. Na okrężnem pożgano ciężko niejakiego Pieńkowskiego, którego przywieźć musiano do szpitala pow. w Chełmnie. Są to skutki pijaństwa i ciemnoty, która wśród ludu jeszcze panuje.

Kowalewo. (Szkoła rolnicza żeńska). O przygotowaniu do życia swoich córek wobec dzisiejszych trudnych warunków, powinni pomyśleć rodzice. Takie przygotowania może dać jedynie szkoła gospodarcza dla dziewczynek od 16 lat w Kowalewie — Pomorze. W szkole tej prowadzony jest dział hodowli wraz z mleczarstwem, sztuka kulinarna t. j. gotowanie, pieczenie ciast i chleba i. t. d.

Wąbrzeźno. (Co? ja znam się na przepisach lepiej od pana!). Przybywszy z Baumgardu do naszego grodu p. Stanisław Olszewski, prowadził sobie najspokojniej rower na chodniku. Na zwróconą w grzeczny sposób uwagę posterunkowego, że chodnik jest nie do rowerów, p. Olszewski oburzył się, że aż ha! Co? Pan mi będzie przepisy robił, kiedy ja znam się na przepisach lepiej od pana! Wej go, rzekł p. O., do posterunkowego, spokojnego obywatela i zaczepia. Na nic nie pomogły perswazje posterunkowego i ostatecznie musiano pana „znającego się na przepisach" zaprowadzić na posterunek, celem spisania protokółu. Na posterunku perzył się i jeżył p. O. a nawet powiedział, iż pójdzie na skargę do Pana Ministra, że spokojnego i cichego (!?) obywatela zaczepiają (?!!) Żałujemy, że p. Olszewski zapomniał, iż istnieje jeszcze Liga Narodów, że i tam może by chciał pójść na skargę?

Pelplin. (Kradzieże). Pewnemu handlarzowi domokrążnemu, uprawiającemu swój proceder w jednej z polskich miejscowości, skradziono w chwili, kiedy pozostawił przed domem swój bagaż większą ilość materjału. Sprawcę kradzieży przychwycono, a jest nim pewien amator cudzej własności z Pólka.

Uczniowi ślusarskiemu, zatrudnionemu u mistrza ślusarskiego p. Felskiego przy ul. Starogardzkiej gdy szedł szosą starogardzką do domu, zastąpiło drogę dwóch znanych fachowców od kradzieży. Zrewidowawszy chłopaka, zabrali mu gotówkę w sumie 7 złotych 50 groszy. O zajściu spisano protokół.

Do mieszkania p. K. w Rudnie włamał się niejaki K. z Pólka, zabierając ze sobą 350 złotych w gotówce. Kradzież wykryto zaraz po dokonaniu jej.

Łowinek, powiat świecki. (Nieszczęśliwy wypadek). Córka pewnego osadnika, 18-letnia Jarochówna, zajęta była u właściciela resztówki pana Przybylskiego, przy młóceniu zboża. W chwili, gdy znajdowała się w towarzystwie jeszcze jednej na wozie obładowanym słomą, przy wjeździe do stodoły fura się usunęła i obie dziewczyny, mające w ręku widły — któremi poprzednio nakładały słomę — spadły ze znacznej wysokości. Jedna na czas widły odrzuciła na bok, Jarochówna zaś tak nieszczęśliwie spadła, że przebiła się widłami. Po zaopatrzeniu przez przybyłego niebawem na miejsce lekarza z Koronowa, odstawiono ją w bardzo groźnym stanie do szpitala w Bydgoszczy. Istnieje obawa, że owa dziewczyna postrada życie.

Z Więcborka nadeszła przyjemna wiadomość, że nie będzie tam wyborów do Rady Miejskiej, ponieważ Magistrat otrzymał tylko jedną listę kandydatów.

Chełmno. (Sprawa rzekomego unieważnienia list kandydatów do Rady Miejskiej). Od kilku dni po mieście pewne jednostki ogłaszają wersje, że Komisja Wyborcza unieważniła 4 listy do Rady Miejskiej. Jak się dowiadujemy z wiarogodnego źródła, żadna lista nie została unieważniona. Wersje takie umyślnie puszczane między społeczeństwo, niepotrzebnie wywołują rozgoryczenia i lepiej żeby ci Panowie plotkarze własnych śmieci pilnowali.

Grudziądz. (Ogień w składzie kolonjalnym). Dnia 15 bm. o godzinie 8 rano zawezwano straż pożarną na ulicę Lipową nr. 5, gdzie w składzie towarów kolonjalnych p. Turzyńskiego, powstał ogień.

Ogień powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się ze światłem.

Przybyła straż pożarna w krótkim czasie ogień ugasiła.

Straty wynikłe z powodu ognia wynoszą przeszło 400 złotych.

Lipno. (Systematyczna kradzież). Od dłuższego czasu subjekt firmy p. E. Kukowskiego; skład win i wódek oraz sprzedaż towarów kolonjalnych w Lipnie Antoni Drzewiecki dopuszczał się systematycznej kradzieży na szkodę swego chlebodawcy, aż nareszcie został przyłapany na gorącym uczynku na kradzieży spirytusu, który sprzedawał składnikowi wódek przy starm Rynku J. Klamskiemu biorąc 4 złote za butelkę. Drzewiecki przyznał się do winy i zeznał że wyniósł ogółem 18 butelek spirytusu na ogólną sumę 113,40 zł. Srawcę skierowano do sądu.

Gdynia. (Strajk piekarzy). Wskutek zarządzenia przez Starostwo Grodzkie w Gdyni obniżenia cen chleba, zaprzestali w dniu 6 bm. wszyscy piekarze w Gdyni wypiekania chleba. Piekarze motywują swoje stanowisko tem, że na terenie miasta Gdyni niema stałych cen na mąkę.

Ludność jest tem poważnie zaniespokojona

Radom. (Wstrząsająca katastrofa autobusowa na szosie radomskiej). W dniu wczorajszym na szosie niedaleko wsi Sola między Radomiem a Białobrzegami wydarzyła się wstrząsająca katastrofa autobusowa. Autobus kursujący na wspomnianej przestrzeni, kierowany przez właściciela, Szlomę Grynbauma, miał karczmę przydrożną. Konie, stojące przed karczmą spłoszyły się i wpadły wprost na będący w pewnym biegu autobus. Autobus wleciał do rowu wywracając się do góry kołami i przygniatając sobą pasażerów. Z pod autobusu wydobyto bardzo ciężko ranionego Szlomę Grynbauma, pozatem kilku pasażerów odniosło ciężkie obrażenia. Wszystkich rannych przewieziono do szpitala w Radomiu.

Czytajcie i rozpowszechniajcie „Przegląd Pomorski"

Julijusz de Gastyne.

Śmiertelny pocałunek

(Przekład z francuskiego).

(Ciąg dalszy). (99

— Jestem! — zawołał Antek, wstając z krzesła.

Pułkownik zbliżył się i począł mówić cicho, tak jednak, że wszyscy goście słyszeli jego słowa:

— Panie, potrzebuję adresu pańskiego przyjaciela, Oktawjusza de Maussinier.

— To pułkownik de Sepones — wypowiedziała głośno swój trafny zresztą domysł Pończoszka.

— Czego pan chcesz? — zapytał szorstko Antek.

— Powtarzam, że potrzebuję adresu pana Maussiniera.

— Dlaczego?

— Dlatego, że uwiódł moją córkę i chcę aby ją zaślubił!

Słowa te wymówił prawie bezwiednie. Był tak oszołomiony gniewem i wstydem, że nie mógł się powstrzymać od rzucenia zdania, które przedstawiało w krótkości jego cierpienia. Był prawie nieprzytomny, gdyż z pewnością w innym razie nie wywłóczyłby bolesnego skandalu przed takiem zwłaszcza otoczeniem.

— Musisz mi pan powiedzieć — mówił coraz głośniej, tonem rozkazującym gdzie mieszka, natychmiast!... Daj mi pan jego adres w tej chwili!

— Tylko tyle! Zobaczymy — odparł szyderczo Antek.

Czuł się u siebie, na swych śmieciach, między swymi. Tu człowiek taki, jak pułkownik, był dla wszystkich wrogiem. Nie był to już teraz ten sam dobroduszny chłopak, który zaprzyjaźnił się z mniemanym mieszczaninem z Blobis, aby zrobić protektorem swej kochanki; teraz był to włóczęga uliczny, chwytający za nóż przy pierwszej sposobności, mający przy boku przyjaciół i kolegów.

Wyprostował się dumnie i odparł zuchwale.

— Przedewszystkiem zabraniam panu przemawiać do mnie w ten sposób! Tu nie koszary, panie pułkowniku! Słyszysz pan?

— Mam prawo.

— Żadnego prawa pan nie masz! Nikt nie ma prawa mi rozkazywać! Strzeż się pan! Gdybyś pan był młodszy o piętnaście lat, zaproponowałbym panu zakończenie tej sprawy na sąsiednim placu. Na pięści, lub na noże.

— Nie przyszedłem bić się z panem... Ale wiesz sam, jaką nikczemność popełnił ten Maussinier.

— Nie mogę odpowiadać za to, co pan Maussinier zrobił z pańską córką.

Scena stawała się zajmującą dla klijenteli ojca Wędzonki która wzięła odrazu stronę towarzysza. Koledzy Antka otoczyli pułkownika, sięgając machinalnie do kieszeni, w której u każdego krył się nóż nieodstępny. Gospodarz, który sam dobrze swych gości, stanął obok nieznajomego, aby nie dopuścić do wielkiego skandalu, gdyż biuro komisarza znajdowało się w pobliżu i policja miała na oku podejrzany zakład ojca Wędzonki.

— Słuchaj pan — mówił pułkownik, hamując uniesienie — panie Glisto.

— Przedewszystkiem nazywam się Dupoing, Antoni Dupoing!

— A więc, panie Dupoing, chciej zrozumieć, że nie szukam kłótni z panem. Żądam tylko adresu, którego nie powinieneś odmówić. Są chwile.

— Więc to córka pańska — przerwała Pończoszka. — Dobrze, pan Maussinier dzielnie się spisał!...

(Ciąg dalszy nastąpi).

DZIAŁ GOSPODARCZY

Położenie rolnictwa pomorskiego.

Pod tym samym tytułem pisze Mr. Jan Głębowicz w nr. 196 „Gazety Handlowej":

Tegoroczne zbiory dają dobre rezultaty w kłosowych, jednak plonów nie można ocenić zbyt optymistycznie. Dokładnych ilości, nawet przypuszczalnie jeszcze obliczyć nie można, lecz można ogólnie stwierdzić, że w porównaniu z całą Polską, Pomorze w tym roku posiada zbiory przeciętne i niższe niż w innych województwach. Dają się słyszeć również głosy rolników, że zboże gatunkowo w tym roku jest również gorsze, niż w r. ub. Szczególnie pesymistycznie należy szacować wyniki zbiorów żyta, lepiej natomiast pszenicę, jęczmień, a szczególnie owies. Zboża jare naogół wykazują lepsze plony od zimowych, gdyż te, jak się okazuje, ucierpiały znacznie z powodu mrozów. Okopowe natomiast szczególnie po ostatnich deszczach zapowiadają się na ogół dobrze. Plony — jak widać z powyższego — możnaby porównać z ubiegło-rocznymi, przeto przewidywać można, że rolnik do potrzeb swych, związanych z intensyfikacją warsztatu rolnego, ustosunkuje się mniej więcej tak samo jak w r. ub. Podkreślam, że siła nabywcza rolnika się zmniejszyła, co wyraża się w zmniejszonem zużyciu nawozów sztucznych, maszyn i narzędzi rolniczych.

Konjunktura na rynku ziemiopłodów nie jest jeszcze wyjaśnioną. Z tego względu cena zbóż utrzymuje się mniej więcej na poziomie równym i nie obserwujemy zjawiska lat ubiegłych gwałtownego podnoszenia ceny zbóż na przednówku i względnie wysokiej ceny zbóż nowych; wręcz przeciwnie, cena zbóż w okresie przednówka spadła, a obecnie utrzymuje się na poziomie 26—27 zł. za kwintal żyta. Zbiory zamorskie jeszcze nie są ukończone, szczególnie w Australji i Argentynie, przeto i giełdy zagraniczne nie wykazują ruchliwości. Dopiero miesiąc: listopad, grudzień i styczeń, mogą przyczynić się do ustabilizowania cen i wyjaśnienia konjunktury na rynku światowym, a również i u nas.

Obie, powyżej wyłuszczone przyczyny świadczą o konieczności zaopatrzenia rolników w wydatniejsze środki obrotowe, do czego w tej chwili najbardziej nadaje się kredyt pod zastaw ziemiopłodów. Racjonalne rozprowadzenie tego kredytu pozwoli na poczynienie zapasów zbożowych, bez konieczności uciekania się do specjalnej, niekorzystnej polityki rezerw zbożowych, jak również do przetrwania przez okres niewyjaśnienia konjunktury. Pożądanem jest udostępnienie tego kredytu również małym gospodarstwom rolnym.

W dziedzinie hodowli autor zwraca uwagę na poszukiwanie form zbytu produktów hodowli. To też daje się zauważyć żywy ruch organizacyjny w kierunku powołania do życia spółdzielni dla zbytu trzody chlewnej i drobiu. W Kęsowie powstała spółdzielnia „Drób tucholski", która przy specjalnej polityce kredytowej może odegrać poważną rolę w dziedzinie wywozu drobiu, szczególnie gęsi z Pomorza.

Charakteryzując ogólnie położenie rolnictwa pomorskiego, autor nazywa je w chwili obecnej ciężkiem i wymagającem wydatnej pomocy kredytowej, szczególnie w zakresie kredytu długoterminowego i obrotowego.

Ulgi kredytowe dla rolników Polski Zachodniej.

Jak już swego czasu donosiliśmy, sfery rolnicze zachodniej Polski odniosły się zdecydowanie krytycznie o rejestrowym zastawie rolniczym, który wobec obowiązujących praw cywilnych w dzielnicach zachodnich utrudniał rolnikom możność uzyskania kredytu przez zbytnią formalistykę oraz znaczne koszta. Stanowisko ziemian poparły banki poznańskie i zwrócono się do czynników miarodajnych z żądaniem, aby można było rolnikom udzielać w tym roku kredytu na warunkach zeszłorocznych, przystosowanych do obowiązującego w Wielkopolsce ustawodawstwa cywilnego.

Ostatnio tą sprawą zajął się Wielkopolski Związek ziemian, a przy staraniu jego sprawa udzielania kredytów pod zastaw zboża zostały ukończone pomyślnym skutkiem. Na podstawie obszernego memorjału, jaki wystosował Związek ziemian, naczelna dyrekcja Banku Polskiego zgodziła się udzielać przez instytucje bankowe, swego czasu do tego powołane, kredytu na zastaw zboża, nietylko na zasadzie rozporządzenia o rejestrowym zastawie rolniczym, lecz tak, jak to praktykowano w roku ubiegłym, na zasadzie weksli w połączeniu z umową, zabezpieczającą kupno.

Baczność, osadnicy Pomorza!

Uprasza się niniejszem wszystkich tych osadników całego Pomorza, którzy w latach od 1920 do 1926 włącznie nabyli i przejęli w posiadanie od Okręgowych Urzędów Ziemskich w Poznaniu wzgl. Grudziądzu osady rolnicze, rzemieślnicze lub robotnicze a wraz z niemi również i budynki pozostałe na miejscu lub na rozbiórkę lub też parcele leśne i gdzie otaksowanie tych osad ze strony pp. taksatorów Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Grudziądzu dokonane zostało w latach od 1924 do 1928 włącznie, by we własnym interesie zechcieli skomunikować się jak najśpieszniej z poniżej podaną firmą. Ponieważ chodzi tutaj o znaczniejszą zniżkę ceny kupna, wskazanemby było, by wszyscy odnośni pp. osadnicy przybyli jak najśpieszniej osobiście, przywożąc z sobą wszystkie posiadane dokumenty i obliczenia etc. dotyczące ich osad. d 1497) Firma Bauer, Toruń, Żeglarska 72

W ponure dni jesienne...

najodpowiedniejszą rozrywką jest dobrze redagowana gazeta która dziennie przynosi najaktualniejsze wiadomości. **„Przegląd Pomorski"** jako jedyna dzienna gazeta naszego miasta, daje już w południe swoim czytelnikom najnowsze wiadomości ze świata, z kraju i z powiatu, także i wszelkie urzędowe rozporządzenia Starostwa toruńskiego i miasta Chełmży zatem więc, prosimy o odnowienie prenumeraty na miesiąc październik lub też na IV kwartał.

Cukier sowiecki w Finlandji.

W Finlandji na rynkach pojawił się w większej ilości cukier sowiecki, sprzedawany po bardzo niskiej cenie. Jest rzeczą charakterystyczną, że w Leningradzie odczuwany jest równocześnie wielki brak cukru, cena którego jest kilkakrotnie wyższą od cen Finlandji.

Sklepy połączone z mieszkaniami.

Sklepy z artykułami pierwszej potrzeby muszą być oddzielone od mieszkań. Swego czasu władze wyjaśniły, że przepis ten dotyczy nowych sklepów w stosunku do już istniejących. Zarządzenia przewidywały pewne ulgi tylko w tym wypadku, gdy trudności lokalne nie pozwalają na natychmiastowe zupełne oddzielenie sklepu od mieszkania. Zarządzenia musiały się liczyć z głodem mieszkaniowym i przeto były liberalne, wiadomo bowiem, że dla właściciela sklepu, połączonego z mieszkaniem natychmiastowe oddzielenie tego mieszkania było często wprost niemożliwe. Na mocy ostatniego wyjaśnienia Min. Spr. Wewn. wzgląd ten odpada w wypadku odsprzedaży sklepu osobie trzeciej, która przedtem przy tym sklepie nie mieszkała.

Ministerstwo wyjaśnia, że nowonabywca decydujący się na kupno sklepu, winien być traktowany narówni z osobą, która zakłada nowy sklep. Toteż nie może być dopuszczona łączność sklepu z mieszkaniem.

Ulgi w zastosowaniu omawianego wymogu mogą być natomiast utrzymane przy przejściu własności sklepu w tej samej rodzinie, np. z ojca na syna, gdy istnieją nadal trudności, które spowodowały udzielenie tych ulg. np. gdy syn nie posiadał samodzielnego miejsca zamieszkiwania, lecz mieszkał przy ojcu.

Wyjaśnienie to zostało przez wojewodów już zakomunikowane podległym sobie organom, jakoteż wszystkim właścicielom sklepów, korzystającym z omawianych ulg.

Znów zniżkowa tendencja na rynkach zbożowych w Polsce i zagranicą.

Konjunktury na rynku zbożowym kształtują się znów pod znakiem zniżki cen, podtrzymując i akcentując w dalszym ciągu kryzys zbytu w rolnictwie.

W Polsce w ostatnich dniach wróciła tendencja zniżkowa. Ceny żyta na giełdach wynosiły 22 — 25,5 zł. za 100 kg., ceny pszenicy 38—41 zł. Magazyny są pełne.

Tendencja zniżkowa zaznacza się też i na niemieckim rynku ziemiopłodów, gdzie według szacunku lipcowego oczekiwano zbiorów średnich.

Wzmożona podaż zbóż na Węgrzech spowodowała ich zniżkę i to zarówno w handlu gotówkowym jak i terminowym. Przewiduje się zwłaszcza pomyślny wynik zbiorów owsa, gorzej natomiast przedstawia się jęczmień browarniany.

Zniżkowa tendencja panuje także na rynku czechosłowackim, z powodu znacznej podaży zbóż, a stosunkowo małego pobytu. Próbki nowych zbóż nie zadowalają odbiorców, gdyż jęczmień jest gorszy od starego, pszenica zaś i żyto są wilgotne.

W przeciwieństwie do rynków europejskich, gdzie panuje przeważnie tendencja zniżkowa, zaznacza się w Stanach Zjednoczonych zwyżka ceny szczególnie w pszenicy, którą spowodowały wiadomości o nieurodzajach pszenicy ozimej w Kanadzie i jarej w południowo-wschodnich okręgach St. Zjedn.

Podróżujący a świadectwa przemysłowe. Komiwojażerowie.

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że o ile pracownik przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego zbiera zamówienia na towary swej firmy i posiada przy sobie tylko próbki towarów, winien nabyć świadectwo przemysłowe IV klasy, dla osobistych zajęć przemysłowych. Ponieważ zarządzenie to stało w okazji z orzeczeniami Najw. Tryb. Admi., Minist. zmieniło obecnie częściowo wymieniony okólnik i wyjaśniło, że pracownik przedsiębiorstwa krajowego, czerpiący swój zarobek głównie ze stałego wynagrodzenia służbowego, może zbierać zamówienia na rzecz tegoż przedsiębiorstwa i poza jego siedzibą bez obowiązku wykupienia oddzielnego świadectwa przemysłowego, nie jest on bowiem komiwojażerem w zrozumieniu ustawy o podatku przemysłowym.

Stosunek służbowy pracownika winien być dostatecznie udokumentowany i musi być udowodnione, że przedsiębiorstwo opłaca za niego podatek dochodowy, że opłaca kasę chorych i inne ubezpieczenia społeczne. W razie braku powyższych warunków a mianowicie, gdy prowizja przekracza stałe uposażenie służbowe danego pracownika, gdy pomocnik podróżujący zbiera zamówienia dla kilku firm, ale stosunek służbowy nie jest ustalony, —świadectwo przemysłowe jest konieczne.

Zwolnienie od podatku przemysłowego chmielu przy wywozie.

Ministerstwo Skarbu zawiesiło aż do odwołania pobór podatku przemysłowego przy tranzakcjach wywozu chmielu zagranicę.

— Nowe rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej. W nrze 65. Dz. U. poz. 505. ukazało się następujące rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej: Właściciele przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, wymienieni w art. 7 ustawy z dnia 26 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 892), obowiązani są na poczet specjalnych dodatków, przewidzianych w tymże artykule, wpłacić zaliczkę w wysokości 5% opłat ubezpieczeniowych za pierwsze i drugie półrocze 1927 r. oraz za pierwsze półrocze 1928 r. należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków.

Zaliczka powyższa płatna jest w dwóch równych ratach: w terminach płatności opłat ubezpieczeniowych za drugie półrocze 1929 r. i pierwsze półrocze 1930 r.

Zaabonuj „Przegląd Pomorski"!

KRONIKA

Chełmża, dnia 18 września 1929 roku.

Kalendarzyk.

Środa: † Tomasza, Józefa z K.
Czwartek: Januarego, Teodora.

NOCNY DYŻUR LEKARSKI.

Dyżur niedzielny i tygodniowy dla członków Pow. Kasy Chorych pełni w tym tygodniu p. dr. Przewoski.

DYŻUR NOCNY APTEK.

Dyżur nocny pełni „Apteka pod Orłem" p. Wolskiego.

— Z życia gimnazjalnej Sodalicji Marjańskiej. W ub. niedzielę odbyło się miesięczne zebranie Sodalicji Marjańskiej uczniów szkół średnich w auli gimnazjalnej.

Po krótkiej modlitwie zagaił obrady prezes sodalis Henryk Nowatke, poczem sekretarz sod. Wojciechowski odczytał protokół z ostatniego zebrania.

W punkcie następnym ks. prof. Baniecki (moderator Sodalicji) wyjaśnił na podstawie ustaw sodalicyjnych obowiązki i prawa: prefekta (prezesa), sekretarza, skarbnika i bibljotekarza.

Po omówieniu kilka spraw wewnętrznych, odśpiewaniem 1 zwrotki „Błękitne rozwińmy sztandary", zamknął prezes obrady około godz. 11½.

— „Rzemieślnik" podaje: Na „Dom Rzemieślniczy" w Grudziądzu złożył cech kowalsko-kołodziejski z Chełmży przez starszego cechu p. Stawskiego 90.— zł.

Oby ofiara ta zachęciła inne cechy by wzięły z tego przykład i hojnie składały ofiary dalsze na „Dom Rzemieślniczy".

— Czy jesteś członkiem Komitetu Floty Narodowej? Komitet Floty Narodowej apeluje do czytelników o zapisanie się na członków Komitetu Floty Narodowej. Niskie składki roczne począwszy od 1.— zł. umożliwiają każdemu obywatelowi należenie do akcji Komitetu, nie obciążając jego możności płatniczej.

Obywatele spełnijcie swój obowiązek moralny.

— List gończy. Prokurator Sądu Okręgowego w Toruniu poszukuje za różne przestępstwa, sprzeniewierzenia i kradzieże, 15-letniego Edwina Szymkowiaka, bez stałego miejsca zamieszkania, który po dokonaniu przestępstw, ukrywa się przed odpowiedzialnością. Jest on twarzy pociągłej, o niebieskich oczach, ubrany w siwe ubranie, w sportową czapkę i w czarne półbuciki. W razie pojawienia się, należy go oddać w ręce policji.

— Obieg 5-złotowych monet srebrnych. Mennica państwowa wybiła dotychczas 5 milj. sztuk nowych srebrnych 5-złotówek. Monety te zostały dostarczone skarbowi Banku Polskiego, który puścił nowe monety w obieg przy równoczesnem wycofaniu 5- złotowych papierowych biletów skarbowych.

Ogółem wybije mennica państwowa 28 milj. nowych srebrnych monet 5-złotowych. Przewidywane jest w myśl postanowień planu stabilizacyjnego, że uruchomienie srebrnych 5-złotówek zostanie ukończone w ciągu przyszłego roku. W tym też czasie wycofane zostaną z biegu wszystkie 5-złotowe bilety skarbowe.

— Papierowe i srebrne banknoty. Mimo wypuszczenia na rynek nowego bilonu 5-złotowego srebrnego, pięciozłotowe banknoty papierowe pozostaną narazie w obiegu aż do wybicia przez Mennicę Państwową dostatecznego zapasu nowych monet srebrnych. — Nie zostaną również narazie wycofane monety 1 złotowe.

— Oddać w ręce policji! Z zakładu wychowawczego św. Anny w Kamieniu-Pom., zbiegła przymusowa wychowanka tegoż zakładu 17-letnia Stanisława Schmekel, pochodząca z powiatu bydgoskiego. Jest ona wzrostu 156 cm. szatynka o krótko strzyżonych włosach, ubiór nieznany. Uprasza się każdego, kto napotka zbiegłą, aby zechciał ją oddać w ręce władz bezpieczeństwa publicznego.

— Pierwszy krok kolarski K. S Pogoń. Młoda Sekcja Kolarska Klubu Sportowego Pogoń urządza pod powyższem hasłem swoje pierwsze zawody kolarskie dnia 22 września br.

Ponieważ zawody te mają powołać ten tak zaniedbany sport do nowego życia, dopuszczeni będą do tych zawodów zawodnicy stowarzyszeni i niestowarzyszeni miasta Chełmży. Trasa biegu wynosi około 65 klm. i prowadzi przez Kuchnię, Mirakowo, Ostaszewo, Chełmżę, Bielczyny, Zygląd, Unisław, Lubiankę, Kończewice do Chełmży, gdzie meta będzie na szosie koło Cukrowni.

Start zawodników o godz. 13,30 w Parku 3. Maja. Zgłoszenia przyjmuje sekretarjat Pogoni oraz Redakcja „Przeglądu Pomorskiego" do dnia 21 bm. za opłatą zł. 1,00 od zawodnika wpisowego.

Dla zwycięscy tegoż biegu wyznaczono śliczną nagrodę honorową a dalsi zawodnicy do 7. miejsca włącznie otrzymają żetony srebrne.

Zawody te są pierwsze tego rodzaju w Chełmży i liczymy że spotkamy na starcie wszystkich chełmżyńskich miłośników sportu kolarskiego.

Bliższe szczegóły tego biegu podamy w „Przeglądzie Pomorskim" w piątek, dnia 20 września br.

— Kronika policyjna. W dniu wczorajszym spisały tut. Władze Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego 3 protokoły karne za przekroczenie przepisów administracyjno-policyjnych.

Ruch wydawnictw.

Wyszedł nr. 6 „Znicza", pierwszego w Rzeczypospolitej wydawnictwa, którego założycielami i wydawcami są ociemniali inwalidzi wojenni zrzeszeni w warsztacie pracy.

Na treść numeru składają się artykuły, „Coś niecoś o produkcji", „Stan gospodarczy i finansowy Polski", „Rzeczywistość, a doktryna komunistyczna", „Prawda o rokowaniach polsko-niemieckich", „Niedaleki rozkład Anglji", „Współczesny Meksyk" i t. d.

Że względu na bogatą treść i na wydawców — inwalidów zalecałoby się, by Obywatelstwo tem pismem się zainteresowało.

Nadesłane.

(Za ten dział Redakcja nie odpowiada).

Apelując do bezpartyjności pisma, prosimy o następujące sprostowanie:

W nrze 213 „Przeglądu Pomorskiego" ukazał się artykuł pod nagłówkiem „Dział Wyborczy", gdzie między innemi było pisane, że kandydat listy nr. 4 p. Fr. Szymański jest przedstawicielem Właścicieli Nieruchomości. — Niżej podpisany zarząd stwierdza, że osoba powyższa nie jest żadnym przedstawicielem Właścicieli Nieruchomości, gdyż nie jest do tego upoważniony, a nawet na ostatniem posiedzeniu został złożony z prezesury.

Z poważaniem

Zarząd Właścicieli Nieruchomości.
z pol. Brzuskiewicz.

V. kl. 19 loterji państwowej.

(7-ty dzień ciągnienia)

Główniejsze wygrane padły na n-ry następujące:

60.000 zł na n-ry 66141 133709.

25.000 zł na nr 5831.

15.000 zł na nr. 50030

10.000 zł na nr. 16868 39820.

5.000 zł na nr. 40965 63161.

3.000 zł na nr. 63428 81580 85335 119488 126207 177783.

2.000 zł. na nr. 31391 39938 50138 90741 120559 176111.

1.000 zł na n-ry 1719 6441 19586 31882 33573 39475 48750 54640 57704 62677 84343 90744 95158 114843 116011 124688 138452 140133 151855 157192 161683 161945 163699 166083 166115 167498 171020 175522 181160.

600 zł na n-ry 13369 17573 27181 34255 41262 48744 54381 56180 59915 63900 67546 74206 76498 82542 87942 88322 91456 91673 93615 98140 102259 118320 124582 129095 151166 159092 15[illegible]341 161026 163995 166099 180730 182096 182928.

Giełda zbożowa

POZNAŃ dnia 16. 9. 1929 roku
płacono za 100 kg. w zł.

Żyto nowe	24,00—25,00
Pszenica nowa	38,50—40,50
Jęczmień przemi. 'owy	25 00—26,00
Jęczmień browarowy	28,00—31,00
Owies	21,50—23,50
Mąka żytnia 70 proc.	37,75—00,00
Mąka pszen. 65 proc.	59,50—63,00
Otręby żytnie	18,00—19,00
Otręby pszenne	19,50—20,50

Bank Polski płacił dnia 17 września za:

dolary amerykańskie	8,85--8,84
funty szterlingów	43,05
franki szwajcarskie	171,15
franki francuskie	34,76
marki niemieckie	211,44

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na miesiąc **październik** za 2,46 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ **ulica i nr.** ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** za **październik 1929** odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________1929 r.

podpis: ______________

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzący w Chełmży 6 razy w tygodniu **„Przegląd Pomorski"** na **IV kwartał 1929 r.** za 7,38 zł. wraz z opłatami pocztowemi. „Przegląd Pomorski" proszę dostarczyć pod poniższym adresem:

Imię i nazwisko: ______________________

Miejscowość: ______________ **ulica i nr.** ______________

Kwit pocztowy

Zł ______________

tytułem przedpłaty na **„Przegląd Pomorski"** na **IV kwarta 1929 r.** odebrałem co niniejszem potwierdzam.

______________, dnia ______________ 1929 r.

podpis: ______________

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU!

Wszelkie towary kolonjalne
Sprzęty kuchenne
emaljowane cynkowe i lane żelazne.
Wyroby fajansowe w lepszych gatunkach
Szkło, garnki kamienne
Łopaty, rydle, widły, łyżki, noże, widelce, szczotki
polecam po najniższych cenach
Z. Rosiński
Chełmża, ul. Chełmińska 25.

BACZNOŚĆ!! JEDNORAZOWA OKAZJA!!

Celem zaprowadzenia reklamy otrzyma każdy już za
90.— złotych
jeden trzyrurkowy odbiornik długofalowy z eleganckim głośnikiem salonowym. — Natomiast za
150.— złotych
jeden trzyrurkowy odbiornik długofalowy z jednym kompletem rur telefonkowych, kompletem soczewek i bardzo eleganckim głośnikiem salonowym. —
Za czystość głosu i pewny dobry odbiór dajemy gwarancję i wysyłamy łącznie z opakowaniem loko miejsca kupna. —
Gustaw Dehnick, Berlin-Britz, Rudower-Allee 5.

Reklama dźwignią handlu!

Wydzierżawienie polowania
na tutejszym obszarze dworskim około 458 hgt. w publicznym przetargu na 6 lat odbędzie się dnia 22. bm. o godz. 5-ej po południu.
Kamionka, 16. 9. 29.
Przełożony obszaru dworskiego
(—) Cieślikowski.

Obywatelstwu m. Chełmży i okolicy
polecam się do wykonywania wszelkich prac
ślusarsko-budowlanych
jak: konstrukcji żelaznych, parkanów (siatkowych i żelaznych), ogrodzeń grobowych, instalacyj wodociągowych i kanalizacyjnych, spawań autogenicznych (Autogenische Schweissung) wszystkich metali oraz reparacyj pomp i rozmaite inne prace wchodzące w zakres ślusarstwa.
Pracę wykonuję solidnie, fachowo i pod gwarancją, po cenach konkurencyjnych. — Przy większych pracach daję dogodne warunki.
Posiadając wieloletnie fachowe doświadczenie, zapewnić mogę rzetelne przeprowadzenie wszelkich prac z gwarancją kilkuletnią.
Władysław Czarnecki
Zakład ślusarsko-budowlany
Strzelecka 2. CHEŁMŻA Strzelecka 2.

Uwaga! Uwaga!
P.P. Pracodawcy!
Na podstawie art. 7 ustawy rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 5-go lutego 1926. sporządzać musi każdy pracodawca
wykaz ściąganych składek na fundusz bezrobocia
i nadesłać takowy do Zarządu Obwodowego Funduszu Bezrobocia.
Formularze do tego potrzebne nabyć można w składzie
Drukarni Przemysłowej
Rynek Bednarski 1.

Mleko
pełne litr . . . 0,25 zł.
maślankę litr . . 0,10 „
masło stołowe f. . 3,00 „
oddaje
Mleczarnia Spółkowa
ulica Hallera 32.

Przemysł i handel
zamało docenia znaczenie reklamy, skutkiem czego publiczność niema możności zaznajomienia się z danemi artykułami. Kupiec polski musi brać przykład z zachodu i jaknajwięcej reklamować a ogłoszenie nawet — — — najmniejsze w
„Przeglądzie Pomorskim“
zapewnia interesentom
pożądany skutek!

!! Wytwornia pończoch !!
Norbert Rekowski
CHEŁMŻA
Chełmińska 11.
poleca trwałe
pończochy
począwszy już od 1.— zł.
skarpetki męskie już od 0,75 zł.
Przyjmuje także pończochy jak i skarpetki do
nadwięzienia.

Bezkonkurencyjne orzeźwiające
„SYNALCO“!
Woda mineralna, naturalna i alkaliczna
„Ostromecko“!
Limonady! Woda sodowa!
PIWO GRODZISKIE!
Piwo słodowe sanitarne browaru bydgoskiego
„MATUŚ!“
Najlepsze piwa browaru bydgoskiego, jak:
„Zdrój Wielkopolski“!
Pale Ale jasne / duble! Koźlak!
Porter Wielkopolski!
poleca
A. Dylewski - Chełmża
Reprez. Browaru Bydg. - Bydgoszcz
ul. Toruńska 25. — Tel. 123.

Piece skrzynkowe i kwintowe
Rury i kolana
Widły do buraków i kartofli
Kopaczki do bur. i kartofli
Noże do obcin. buraków
Podkowy i podkowce
Wagi stoł. i belkowe
Wszelkie okucia budowlane i narzędzia dla rzemieślników oraz wszelkie sprzęty
domowe i kuchenne
poleca po najniższych cenach
Wojciech Balcerowicz
Chełmża, Rynek 13.

Dla mego syna lat 17 z wykształceniem gimnazj. szukam
posady biurowej
od zaraz.
Zgłosz. skierować proszę do Przeglądu Pomorskiego pod J.W.

Ucznia
przyjmie w naukę
Fr. Zieliński
mistrz malarski

Pokój umeblowany
dla 2 uczni z całem utrzymaniem zaraz do wynajęcia.
Zgł. do „Przeglądu Pomorskiego“.

Umebl. pokoju
poszukuje od 1 go października.
Zgł. do adm. „Przegl. Pomorskiego.“

Formularze
Wykaz potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń służbowych (emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę)
stale na składzie
w Drukarni Przemysłowej.

Ogłaszajcie
w Przeglądzie Pomorskim.